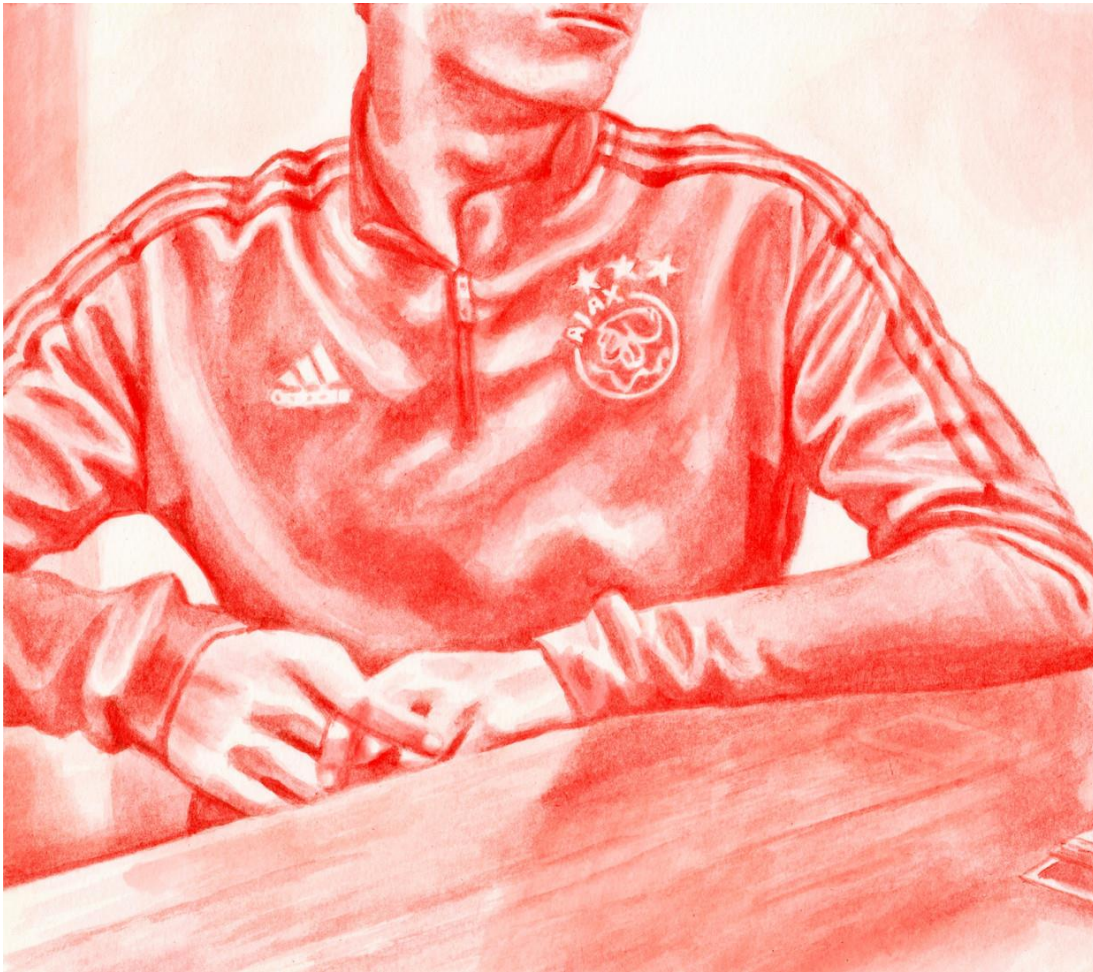

‘Ze zullen het niet toegeven, maar de tbs-kliniek voelt ook veilig’

Elodie Rijnja werkt als basisarts in een tbs-kliniek. Ze schrijft over het bijzondere en het alledaagse dat ze er meemaakt.

Tekst: Elodie Rijnja

In een tbs-kliniek kom je niet zomaar. Er zijn namelijk nog een hoop wachtenden voor u. In 2022 was de gemiddelde wachttijd 130 dagen. De gevangenis is de wachtkamer. Naar welke tbs-kliniek iemand gaat, hangt af van het veiligheidsniveau en de onderliggende problematiek. Hierdoor kan het zijn dat iemand geplaatst wordt in een kliniek ver van de eigen woonplaats.

Tegenover me zit Lucas, voor zijn opnamegesprek. Hij is overgeplaatst uit Rotterdam. “Zo, ben jij Ajaxfan?” vraag ik hem om het ijs te breken, wijzend op zijn rood-witte voetbalshirt. Lucas moet grinniken: “Ja, ik denk het.” Goede zet, denk ik, als je geplaatst bent in een kliniek midden in Amsterdam.

Lucas werkt de maanden daarna goed mee aan zijn behandeling. Als zijn eerste onbegeleide verlof nadert – kerst vieren met de familie – gebeurt er iets vreemds. Hij is positief getest op cocaïne, vertelt verpleegkundige Daan. “Hè? Lucas heeft al tijden geen cocaïne gebruikt,” reageer ik verbaasd. “Waarom zou hij dat doen? Hij vertelde gisteren nog hoe erg hij uitkeek naar zijn verlof.” In de kliniek vinden regelmatig drugstesten plaats. Lucas moet dus geweten hebben dat we achter zijn

drugsgebruik zouden komen. “Heeft er in ieder geval nog iemand een witte kerst,” roept een andere verpleegkundige vanachter zijn laptop. Daan lacht, maar vervolgt serieus: “We zien dit wel vaker, veel cliënten zijn toch op een bepaalde manier bang voor de buitenwereld. Ze denken dat ze het daar nog niet aankunnen. Vaak zullen ze het niet toegeven, maar de kliniek voelt ook op een bepaalde manier veilig. Soms saboteren ze dan hun verloven.”

Een tijd later zit Lucas weer tegenover me, nerveus handenwringend en met een frons in zijn voorhoofd. Vorige week is hem verteld dat hij over zes dagen de kliniek uit mag.

“Nou Elodie, ik zie opeens dingen die anderen niet zien,” zegt hij, terwijl hij me paniekerig aankijkt. Ik moet denken aan de woorden van Daan met kerst; ik vermoed dat Lucas’ nieuwe klachten door koudwatervrees komen.

Opeens snijdt hij een nieuw onderwerp aan: “Dat begeleid wonen waar ik heen ga, dat is toch niet in Rotterdam hè? Ik wil liever naar Amsterdam.” Ik begrijp niet helemaal waar hij op doelt. Heeft hij de lijn met zijn voetbalshirt doorgezet en zich de afgelopen tijd ontpopt tot een Ajaxfan in hart en nieren? “Ik wil niet terug naar Rotterdam, er is daar zo veel gebeurd. Ik ken daar mensen.”

Ah, Lucas is bang om in 010 oude vrienden tegen te komen en weer in zijn oude levensstijl verzeild te raken, inclusief verslavende middelen en misschien zelfs niet-vereffende rekeningen.

Ik realiseer me ineens waar het voetbalshirt destijds voor stond: een nieuwe start. Dus dat is hoe je van een Rotterdammer een Ajacied maakt.